

Anul: 2013

Cod RAN: 53498.15

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Epoca medievală târzie

Categorii sit: Religios, ritual și funerar

Autori: Dumitru Țicu

Instituții: Muzeul Banatului Montan, Reșița

Raport

Cercetarea din punctul Mănăstire a fost facilitată de proiectul „Reabilitare alimentare cu apă la Coronini, județul Caraș-Severin”, beneficiarul proiectului fiind Primăria comunei Coronini, având Certificatul de urbanism nr. 4/06.06.2012. Lucrările vizează o suprafață de 9835 m² din care 9646 m² este suprafață temporar acoperită, doar 189,5 m² constituie suprafața definitiv ocupată.

Localitatea Coronini din Clisura Dunării, cunoscută în ultima jumătate de veac cu denumirea de Pescari, este situată în extremitatea de răsărit a Depresiunii Moldova Veche. Cursul fluviului de la Baziaș și până la Orșova este structurat pe o alternanță a zonelor de structură cu spațiile depresionare. Depresiunea Moldova Veche se detașează în peisajul Munților Locvei pe o lungime de aproape 30 km de la Divici și până la Coronini. În zona Moldova Nouă-Coronini de altfel se întretaie două mari arii geologice, una cu șisturi cristaline, cealaltă cu calcare.

Cercetările de arheologie preventivă de la Coronini s-au derulat în cadrul unui proiect de reabilitare a rețelei de alimentare cu apă a așezării. Aducțiunea prin cădere naturală se face de la izvoarele situate pe Valea Vărad, care delimitează la vest hotarul localității Coronini de cel al orașului Moldova Nouă. Valea Văradului, cu un curs orientat nord-vest spre sud-est, coboară din Culmea Văradului de la altitudinea de 526 m, până la confluența cu albia fluviului. Peisajul Văii Vărad a fost afectat de exploatarea cuprului în subteran prin Mina Vărad, dar și de factorul antropic pe o durată mai lungă prin exploatarea travertinului calcaros de pe versantul estic al văii. Exploatarea rocii poroase de travertin în preajma cotei de 100 m din talvegul estic al văii a provocat masive alunecări de teren.

Toponimul la Mănăstire delimitează o zonă cu un platou natural tocmai pe versantul de răsărit al Văii Vărad, în zona afectată de exploatarea localnice a travertinului. Memoria colectivă a păstrat identitatea unui așezământ monastic în preajma izvoarelor aflate într-o poiană la cota de 100 m, dar al cărei ruine erau acoperite de vegetație.

Investigațiile pentru identificarea monumentului medieval au parcurs etapele diagnosticului de teren, cu prospecțiuni geofizice și până la cercetarea intruzivă. Exploatarea geofizică a spațiului estic al Văii Văradului din zona izvoarelor, unde memoria colectivă fixa amplasamentul vechii mănăstiri, n-au identificat bulversări ale straturilor cu urme de locuire. Fundația monumentului a fost localizată într-o zonă de prăbușire pe marginea nord-vestică, zonă afectată de altminteri și de lucrările recente de captare a apei de la mina Vărad. Săpătura arheologică (S6 – S9), ce a însumat curca 100 m², a evidențiat planimetria bisericii din care s-au păstrat doar fundațiile. Dezafectarea zidurilor bisericii s-a făcut sistematic, pe alocuri, zidul vestic al navei și cel sudic au fost demantelate până la baza fundației. Fundația bisericii, raportată la nivelul de călcare medieval identificat în spațiul altarului, avea o adâncime de -25 m - -0,30 m. Ea s-a făcut din piatră de calcar rulată de pe versanții Văii Văradului. Zidurile au fost înălțate din blocuri de tuf calcaros, prelucrat sub forma unor bolțari paralelipipedi, ce aveau dimensiunile de 50/60/20 cm, 27/20/13 cm, 26/16/15 cm.

Documentele medievale au consemnat Mănăstirea Sfântul Arhanghel în anii 1569-1579 în nahia otomană Moldova. Aceleași surse otomane au consemnat și satul Vărad între anii 1554-1579. Biserica

mănăstirii Sfântul Arhanghel, pe temeiul analogiilor de plan, poate fi datată la mijlocul secolului al XV-lea.

Informații suplimentare online

[Raportul 5268 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
